

MART AYININ ÖZLÜ SÖZÜ

İKİ İNSANIN
İYİ GEÇİNMESİ
HIÇ KUSURSUZ
OLMALARIYLA DEĞİL,
BİRBİRLERİNİN KUSURLARINI
HOŞ GÖRMELERİYLE
SAĞLANIR.

A. TOQUEVILLE

DIYARBAKIR DEVLET TİYATROSU

MURTAZA

2 perde | 2 saat 10 dakika

Yazan : ORHAN KEMAL |

Oyunlaştıran : GÜNAY ERTEKİN |

Rejisör : İŞİL KASAPOĞLU

KONU

1940'lı yıllarda savaş sonrası göç almaya başlayan Türkiye, Adana'nın bir gecekondu mahallesinde, Alasonya2dan gelen Bekçi Murtaza ve ailesini ağırlamaktadır.

Vazife her şeyden üstünse, alınmışsa sıkı kurs, görülmüşse amirlerinden sıkı disiplin ve terbiye, sadece vazifenin üstünlüğü varsa, işte orda Murtaza'nın neşeli başlayıp trajediyle biten öyküsü hayat bulur.

VİZYONDAKİLER

Yönetmen: Bülent İşbilen
Oyuncular : Cem Gelinoglu, Sami Aksu,
Zeynep Aktuğ, Ezgi Tombul, Bilal Kaya

Tür: Komedi
Yapım Yılı: 2015
Vizyon Tarihi: 20 Şubat 2015 Cuma

Senaryo: Cem Gelinoglu

FİLMİN ÖZETİ

Ali, sigortalı bir işte çalışmayı reddeden ve yaptığı icatların bir gün mutlaka fark edileceğine inanan biridir. Çocukluk arkadaşı Vedat'la aynı mahallede yaşamaktadırlar. Vedat sisteme boyun eğer ve Ali ile aynı hayallerin peşinde koşmaktan vazgeçer. Çünkü Vedat'ın sevdiği kız Ayşe ile evlenebilmesinin şartı sigortalı bir işe girmesidir. Aynı şart Ayşe'nin ablası İlknur'a aşık olan Ali için de geçerlidir. Her şey Vedat'la Ayşe'nin kına gecesinde değişir.

ATASÖZLÜ KARİKATÜR

Soru: Bir musluk boş bir havuzu 1 saatte doldurmaktadır. Tabandaki ikinci bir musluk ise dolu havuzu tek başına 2 saatte boşaltmaktadır. İki musluk birden açıldığında havuz ne kadar sürede dolar?

Burada şair sevgilisine sesleniyor, sensiz adeta boş bir havuzum diyerek sevgilisini gül yüzlü bir musluğa benzetiyor. İkinci musluk ise kaderi simgeliyor, şair "Herkes matematikten anlatmak zorunda değil" demeye getiriyor. Adeta!!!

EDEBİYAT AJANDASI

MART AYI

1 MART

1874: Recaizade Mahmut Ekrem doğdu.
1985: A. Kadir öldü.

2 MART

1944: Edip Cansever'in yayımlanan ilk şiiri, İstanbul dergisinde.

3 MART

1756: William Goldwin doğdu. Frankeştayn yazarı Mary Shelley'nin babası

4 MART

1995: Şair, sinema yazarı ve ressam Mustafa Irgat öldü. Aktör ve şair Cahit Irgat ile yazar, çevirmen ve İngiliz edebiyatı "duayen"imiz Mîna Urgan'ın oğluydu.

6 MART

1806: Elizabeth Barrett (sonradan Browning) İngiltere, Durham'da doğdu.
1920: Öykücü Ömer Seyfettin öldü.
1935: Tarihçi İbnürrefik Ahmet Nuri (Sekizinci) öldü.
1948: Şair Kemalettin Kamu öldü.

7 MART

1785: Alessandro Manzoni doğdu.
1936: Georges Perec doğdu.

8 MART

1944: Hüseyin Rahmi Gürpınar öldü.
1977: Öykücü (Van, Kısa Lodos Hikâyeleri), iç hastalıkları uzmanı ve psikiyatr (Şizofreni), Sait Faik'in yakın arkadaşı ve doktoru Fikret Ürgüp, İstanbul'da öldü. 1914'te yine İstanbul'da doğmuştu. Dosdoğru Günlük'ü yıllar sonra çıktı.

9 MART

1967: Nâzım Hikmet'in gençlik ve Moskova'ya Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ne (KUTV) giden uzun yolda yolculuk arkadaşı, gazeteci ve yazar Vâlâ Nurettin Vâ-Nû öldü. 1965'te çıkan Bu Dünyadan Nâzım Geçti'de o günleri ve sonrasını anlatmıştı.

11 MART

1892: Enis Behiç Koryürek doğdu.
1962: Yusuf Ziya Ortaç öldü.

12 MART

1685: George Berkeley doğdu.

13 MART

1970: Adalet Cimcoz öldü.

14 MART

1604: Kınalızade Hasan Çelebi öldü.
1883: Karl Marx öldü.
1941: Şair Metin Altıok doğdu.

15 MART

1971: Cevat Fehmi Başkut öldü.
1981: Yaşar Nabi Nayır geçirdiği mide kanaması sonucunda öldü. İlk sayısını 15 Temmuz 1933'te çıkardığı Varlık dergisi 2001 yılında 68 yaşına girecek.

16 MART

1694: Mutasavvıf şair Niyazi-i Mısri öldü.
1933: Sedat Simavi haftalık magazin (ve edebiyat) dergisi Yedigün'ün ilk sayısını çıkardı.

17 MART

1509: Necati Bey öldü.
1978: Unutulmaz "Kızamuk Ağıdı"nın şairi Ceyhun Atuf Kansu öldü.

18 MART

1768: Laurence Sterne öldü.
1892: Ruşen Eşref Üneydin doğdu.

20 MART

1971: Falih Rıfkı Atay öldü.
1984: Kerime Nadir öldü.

21 MART

1942: Hüseyin Suat Yalçın öldü.
1973: Âşık Veysel öldü.

22 MART

1832: Goethe öldü.
1971: Salih Zeki Aktay öldü.

23 MART

1842: Stendhal öldü.
1876: Ziya Gökalp doğdu.

24 MART

1904: Şair İsmail Safa öldü. Romancı Peyami Safa'nın babasıydı.
1962: Behiç Ak doğdu.

25 MART

1611: Evliya Çelebi doğdu.
1820: Anne Brontë doğdu.

26 MART

1892: Walt Whitman öldü.

27 MART

1889: Yakup Kadri Karaosmanoğlu doğdu.
1945: Halit Ziya Uşaklıgil öldü. d. 1866

29 MART

1868: Maksim Gorki doğdu.
1883: Cumhuriyet döneminin önemli öykücülerinden Memduh Şevket Esendal doğdu.
1966: Kızıltuğ ve Kolsuz Kahraman'ın yazarı, Karaoğlan'ın fikir babası Abdullah Ziya Kozanoğlu öldü.

30 MART

1631: Azmizade Halet öldü.
1956: Mithat Cemal Kuntay öldü.

31 MART

1809: Nikolay Vasilyeviç Gogol doğdu

BİR YAZAR

HALİT ZİYA UŞAKLIĞIL

(1866 – 27 Mart 1945), Servet-i Fünun ve Cumhuriyet dönemi Türk yazarı. Bazı edebi yazılarını *Hazine-i Evrak* dergisinde *Mehmet Halit Ziyaeddin* adıyla yayımlamıştır. Servet-i Fünun edebiyatının en büyük nesir ustası kabul edilir. İlk büyük Türk romanı olarak kabul görmüş *Aşk-ı Memnu*'nun yazarıdır. Aynı zamanda *Osmanlı İmparatorluğu*'nun *Sultan Reşat* devri Mabeyn Başkatibi (1909-1912) ve *Ayan Meclisi* üyesidir.

İstanbul'un *Eyüp* semtinde doğdu. Babası halı tüccarı Halil Efendi, *Uşak*'tan *İzmir*'e göçmüş varlıklı bir ailedendi. Halit Ziya, o sırada İstanbul'a yerleşmiş olan Halil Efendi ile Behiye Hanım'ın üçüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. Mahalle mektebindeki ilk eğitiminin ardından Fatih Askeri Rüştiyesi'ne devam etti. *93 Harbi*'nin başlaması ile Halil Efendi'nin işleri bozulunca^[1] aile, İzmir'e yerleşti ve Halit Ziya öğrenimini İzmir Rüştiyesi'nde sürdürdü. Ardından İzmir'de Ermeni Katolik rahiplerinin çocukları için kurulmuş yatılı bir okula devam ederek Fransızcasını geliştirdi; Fransız edebiyatını yakından tanıdı. Fransızca çeviri denemeleri yaptıktan sonra henüz öğrenci iken ilk yazılarını yayımlamaya başladı. Önce İzmir çevresinde kendini tanıttı. Bazı edebi yazılarını İstanbul'da *Hazine-i Evrak* adlı önemli bir dergide "*Mehmet Halid*" adıyla yayımladı.

Son sınıfta iken okuldan ayrıldı, babasının kâatibi olarak iş yaşamına başladı. Aynı yıl, Bıçakçızade Hakkı ve Tevfik Nevzat adlı arkadaşlarıyla "*Nevruz*" adlı bir dergi yayımlamaya girişti^[1]. 10 sayı kadar yayın hayatında bulunan ve İzmir'in ilk edebiyat dergisi olan^[1] bu dergide çeviri şiir ve hikâyeler, mensur şiirler, bilimsel yazılar yayımladı. Babasının yanındaki işi edebiyat merakı ile bağdaştıramadığından farklı bir iş aradı. İstanbul'a giderek hariciyecilik için başvurdu; başvurusu kabul edilmeyince İzmir'e döndü. İstanbul'da bulunduğu süre içinde Fransız edebiyat tarihi ile ilgili olarak uzun süredir yazmak istediği kitabı yazdı. *Garbdan Şarka Seyyale-i Edebiye: Fransa Edebiyatının Numune ve Tarihi* adlı kitabı 1885'te 84 sayfa olarak basıldı. Bu eser, onun basılan ilk kitabıdır ve Türkçede basılmış ilk Fransız edebiyatı tarihi olma özelliği taşır^[1]. İzmir'e döndükten sonra İzmir Rüştiyesi'nde Fransızca öğretmenliği yaptı, öğretmenliğe devam ederken *Osmanlı Bankası*'nda çalışmaya başladı. İzmir İdadisi'nin açılmasından sonra öğretmenliğe bu okulda devam etti; Fransızcanın yanı sıra Türk edebiyatı dersleri verdi.

ESERLERİ:

Romanları: *Nemide*, *Bir Ölünün Defteri*, *Ferdi ve Şürekası*, *Sefile*, *Mai ve Siyah*, *Aşk-ı Memnu*, *Kırık Hayatlar Nesl -i Ahir*

Hikayeleri: *Bir İzdivacın Tarih-i Muaşakası*, *Bir Muhtıranın Son Yaprakları*, *Nakıl*, *Bu Muydu*, *Heyhat*, *Küçük Fıkralar*, *Bir Yazın Tarihi*, *Solgun Demet*, *Bir Şi'r-i Hayal*, *Sepette Bulunmuş*, *Bir Hikaye-i Sevda*, *Hepsinden Acı*, *Onu Beklerken*, *Aşka Dairdi*, *İhtiyar Dost*, *Kadın Peçesi*, *İzmir Hikayesi*, *Kar Yağarken*

Oyunları: *Firuzan*, *Kabus*, *Fare*

Hatıraları: *Kırk Yıl*, *Bir Acı Hikaye*, *Saray ve Ötesi*

Gezi Yazıları: *Almanya Mektupları*, *Alman Hayatı*

Denemesi: *Sanata Dair*

Mensur Şiir: *Mezardan Sesler*

BİR ŞAİR

RECAİZADE MAHMUT EKREM

(d. 1 Mart 1847, İstanbul - ö. 31 Ocak 1914), Osmanlı şair ve yazar. 19. yüzyıl Osmanlı edebiyatının önde gelen isimlerindedir.

Takvimhane Nazırı Recai Efendi'nin oğlu, Ercüment Ekrem Talu'nun babasıdır. Babasından Süryanice ve Farsça öğrendi. 1858'de ilköğretimini tamamladı, özel öğrenim görek yetişti. Mekteb-i İrfan'ı bitirdikten sonra (1858) girdiği Harbiye İdadisi'ndeki öğrenimini sağlık sorunları nedeniyle tamamlayamadı. Hariciye Nezareti Mektubi Kalem'inde memurluğa başladı (1862). Tanzimat ve Nafia dairelerinde başmuavinlik (1874), Şura-yı Devlet (danıştay) üyeliği (1877), Mekteb-i Mülkiye ve Galatasaray Sultanisi'nde öğretmenlik (1880-88), birkaç ay Evkaf ve Maarif Nazırlığı (1908), Meclis-i Âyân üyeliği (1908-14) yaptı.

Resmi görevle Trablusgarp'a gönderildi. 1908'de 2. Meşrutiyet'ten sonra kurulan Kamil Paşa kabinesinde Maarif Nazırı oldu. Namık Kemal'le tanışmasının ardından Encümen-i Şuara'ya katıldı. İlk yazıları Namık Kemal yönetimindeki Tasvir-i Efkar gazetesinde yayınlandı. 1870'lerden sonra kendisini tümüyle yazılarına verdi. Batı edebiyatından çeviriler yaptı. 1870'te ilk oyunu Afife Anjelik, 1871'de ilk şiir kitabı Nağme-i Seher yayınlandı. Yaşamını yitirdiğinde Meclis-i Âyan üyesiydi.

Ölümü nedeniyle okullar tatil edilmiş ve büyük bir cenaze töreni düzenlenmiştir. Mezarı, oğlu Nejad'ın kabri yanında, Küçüksu'dadır.

Manzumeleri

Nağme-i Seher (1871)
Yadigâr-ı Şebâb (1873)
Zemzeme (3 cilt, 1883-1885)
Tefekkür (düzyazı ile karışık, 1888)
Pejmürde (düzyazı ile karışık, 1893)
Talim-i Edebiyat (1897)
Nijad Ekrem (2 cilt, anılarla birlikte, 1900-1910)
Nefrin (1914)

Tiyatrolar

Afife Anjelik -1870
Atala Yahut Amerikan Vahşileri -1873
Vuslat yahut Süreksiz Sevinç - 1874
Görev Çağrısı --1914
Muhsin Bey - 1915
Çok Bilen Çok Yanılır - 1916

Roman :

Araba Sevdası (1896 ilk realist roman)

Öykü

- Saime (1888)
- Muhsin Bey Yahut Şairliğin Hazin Bir Neticesi (1890)
- Şemsa (1895)

Şiir

Zemzeme

İLGİNÇ BİLGİLER

37. Hindistan'da oyun kağıtları yuvarlaktır.
38. Dünyanın en hızlı büyüyen bitkisi bambu, bir günde 90cm. kadar uzuyor.
39. Bugüne kadar bilinen en ağır böbrek taşı 1.36 kg.
40. Uyurken, televizyon seyrederken yaktığımızdan daha fazla kalori harcıyoruz.
41. İnsan vücudundaki en güçlü kas dildir..
42. Hapşırduğumuz zaman, kalbimiz de dahil olmak üzere bütün vücut fonksiyonlarımız bir an için durur...
43. Kadınlar erkeklere oranla, iki kat daha fazla göz kırpar...
44. Eğer Barby gerçekten yaşasaydı, vücut ölçüleri 97-72-82 cm olacaktı...
45. İnsanlar vücutlarında 300 adet kemikle doğuyorlar, ama yetişkin olduklarında bu sayı 206'ya düşüyor.
46. Külot giymediği için, Donald Duck'in çizgi filmlerinin Finlandiya'da oynatılması yasaktır...
47. Peru'da hiç umumi tuvalet yoktur..
48. Buckingham Sarayı'nda 602 oda bulunuyor.
49. Tom Sawyer daktiloda yazılan ilk romandır.
50. Mexico City her sene 25cm. kadar batıyor...
51. Ortalama bir buzdağının ağırlığı 20 milyon ton.
52. Bir insan yaşamı boyunca iki yüzme havuzunu dolduracak kadar tükürük salgılar.
53. Çocuklar baharda daha fazla büyüyor.
54. İnsanlar beyinlerinin %10'unu kullanırlar.
55. Newton, yer çekimi kanununu fark ettiği zaman, 23 yaşındaydı.
56. Sağ elini kullanan insanlar, sol elini kullananlara göre, ortalama dokuz yıl daha fazla yaşıyorlar.

YANLIŞ BİLDİKLERİMİZ

1. "Güzele bakmak sevaptır" değil, "Güzel bakmak sevaptır" biçimindedir.
2. "Azimle sıçan duvarı deler" değil, "Azimli sıçan duvarı deler" biçimindedir.
3. "Göz var nizam var" değil, "Göz var izan var." biçimindedir. (izan: anlayış, anlama yeteneği. nizam: düzen, kural)
4. "Eşek hoşaftan ne anlar" değil, "Eşek hoş laftan ne anlar" biçimindedir.
5. "Aptala malum olurmuş" değil, "Abdala malum olurmuş" biçimindedir. (aptal: alık. abdal: derviş)
6. "Kısa kes aydın havası olsun" değil, "Kısa kes aydın abası olsun" biçimindedir. (aba bir giysidir ve Aydın efesinin abası kısa ve dizleri açıktır.)
7. "Su uyur düşman uyumaz" değil, "Sü uyur düşman uyumaz" biçimindedir. (sü: asker)
8. "Saatler olsun" değil, "Sıhhatler olsun" biçimindedir. (sıhhat: sağlık)
9. "Su küçüğün söz büyüğün" değil, "Sus küçüğün söz büyüğün" biçimindedir.
10. "Elinin körü" değil, "ölünün kûru" biçimindedir. (kûr: mezar, gömüt)
11. "Sıfırı tüketmek" değil, "zafiri tüketmek" biçimindedir. (zafir: soluk)
12. "Eni konu" değil, "önü sonu" biçimindedir.

ALINTI

“KÜÇÜK PRENS” ÜZERİNE

(EZGİ KARAYEL)

Senin oradaki insanlar, dedi Küçük Prens, bir bahçenin içinde binlerce gül yetiştiriyorlar ama yine de aradıklarını bulamıyorlar. Aslında aradıkları tek bir gülde, ya da bir damla suda bulunabilir. Ama kördür gözler. İnsan ancak yüreğiyle baktığı zaman gerçekleri görebilir.

Antoine de Saint-Exupéry

Küçük prensi okuduğumda sanırım dördüncü sınıfa gidiyordum. O zamanlar diğer yaşlılarım gibi kısa (genelde 32 yada 64 sayfa) kitaplar okuyordum. Hiçbirini anlayarak okumamıştım o kitapların. Sanırım okumam gerektiği için ya da kısa oldukları için okuyordum. Bu kitapların sadece okumamı hızlandırdığını sanıyordum ama yanılmışım. Çünkü kitabı bitirmemden bir kaç gün sonra 20 yaşındaki kuzenim gelip benden kitabı ödünç almıştı. Dördüncü sınıfta buna çok şaşırılmışım çünkü ben o zamanlar hala toplama-çıkarma yaparken o üniversiteye gidiyordu ve aynı kitabı okuyabiliyoduk. İşte bu yüzden ilk defa bir kitabı diğer kitaplarımdan ayırı bir yere koymaya karar vermişim. O an benim için küçük prens sadece bitirdiğim takdirde öğretmenimden ‘aferin’ alacağım bir kitap değil eğer gerçekten anlarsam büyük dersler çıkarabileceğim, bakış açımı genişletebilecek bir kitap olmuştu. Küçük prens ile ilgili düşüncelerim şu an bu kadarle sınırlı kalmadı çünkü kuzenimin sadece çocukluğuna dönmek için de o kitabı okumak isteyebileceğini düşünmüştüm ama yine yanılmışım çünkü lise de bu kitap tekrar karşıma çıktı. İşte o zaman bu kitap hakkında iyi bir araştırma yapmam gerektiğini anladım. Bir kitabı dünyanın her yerinden ve her yaş grubundan insanlar okuyabiliyorsa ve hepsi için o kitap bir şeyler ifade edebiliyorsa o kitap sadece küçük çocukların kitaplıklarını doldurmak için kullanabilecekleri bir şey değildir.

Araştırmamı yaparken karşıma çıkan Sezen Zeytinoğlu adında bir asistanın incelemesini okudum ve küçük prens'e karşı hissettiklerim ve kitaba olan bakış açım yine değişti. İncelemede "Küçük Prens'in, İbert'in, belittiği gibi, 'sadece rakamlara, kanıtlara, mantığa inanan budala bir büyük kişi olmasını önleyerek içinde daima yaşattığı çocuk Saint-Exupéry'nin bir eşinden başka biri olmadığı hemen farkedilmemektedir.' Küçük prensin yazarına karşı olan düşüncelerim bunu okuduktan sonra şekillenmeye başladı. Bir an için kitabı aslında içindeki çocuğun asla solmasına izin vermeyen eşinin anısına yazdığını düşünmüştüm. Ama incelemenin başka bir kısmında kitabı çocukluğun saf ve temiz dünyasını kaybetmemek adına ve bir dostunun çocukluğu için yazdığı yer alıyordu. Bundan sonra anladım ki yazar çocuklar için olması gereken ama herkes için bir anlam taşıyan bir kitap yazmak istemiş ve bunu güçlü anlatımıyla elde etmiş. Yazar çocuklar için metni ve anlatımı mükemmel bir şekilde tamamlayan resimlerle desteklemiş, yayın evi kitabı çocukları için rahatça okunabilecek ve taşınabilecek boyuta getirmiştir. Kitap üzerinde yapılan her değişiklik çocukları için yapılmış gibi görünseler de altlarında herkes için anlam taşıyabilecek değerler yatmaktadır. Dosluk, özgürlük, saflık, heyecan, sevgi...

Benim için küçük prens, büyüklerin okuyarak yeterince zor olan karmaşık hayatlarından biraz olsun sıyrılıp kendilerine gelebilecekleri belki de içlerinde sönmüş olan çocukluklarının ışığını tekrar yakabilecekleri, çocukların ise okuyarak dersler alabilecekleri hayatlarına o küçük ve saf akıllarına yön verebilecekleri ve insanlara karşı düşüncelerini değiştirebilecekleri ya da genişletebilecekleri bir eser. Bir kitaptan fazlası ya da bir kaç sayfadan...

YETENEKSİZSİNİZ

EKSİK CÜMLELER

Kalemi deftere aldım yine elime. Siyah çizgilere, siyah harfleri diziyorum. Sıralıyorum yine kelimeleri. Baştan koyduğum kuralları görmezden geliyorum. En iyisi uyulmayacak kuralları koymamak. Zaten kalemin ucuna gelen kelimeyi çekinmeden yazmayacak mıyım? İşte yine kendimi uyutmaya başladım. Teselli bahçelerinden bir çiçek koklamadan yaşamayı seçmek daha mı iyi olur? Yoksa bu seçilmesi mümkün olmayan şık mı? Hatta seçmek mümkün mü?

İŞTE TEKRAR SORULAR

Soru işaretlerini azaltsam mı? Resmen makyaj gibi. Yazıyı gözetmemek fikri ne zormuş. Aslında kurallara uymaya çalışmak da kötü bir yazı belirtisi. Giriş, gelişme, sonuç kalıplı; ojeli, rujlu cümleler kurarak neye varılabilir ki? Ana yoldan gitmek benim için sanki mümkün değil. Hele ki çıkmazlara ara sokaklara bayılıyorum. Yazabildiğim gibi yazmalıyım. Yani bu olmamış demekle bir yere varılmıyor. Neyin ne olduğuna eskiyince karar versem belki daha iyi olur. Bu satırlar biriktirmeye yaramalı. İçimi boşaltmaya değil. Bir şey çıksın ortaya, hatırlayabilmek için değil. Eskiyecek eksik cümleleri kavramak adına...

KÜBRA İŞİYOK 11-C